

Jaarstukken 2023

Gemeente
Hengelo

5.2.3 Economie

Aanspreekpunt bestuurlijk

Wethouder Gerrits

Aanspreekpunt ambtelijk

L. de Vries

Welke belangrijke ontwikkelingen zagen we in 2023?

Hengelo heeft een sterk economisch profiel met onze maakindustrie, vakmanschap en techniek. Dat blijkt tevens uit de ranglijst Toplocaties (een coproductie van Bureau Louter en Elsevier Weekblad), waarin gemeenten worden gerangschikt op basis van hun economische prestaties. Hengelo staat steevast in de top 20 en is daarmee de hoogst genoteerde Twentse gemeente. Vanuit de gemeente hebben we ons economische profiel het afgelopen jaar verder gefaciliteerd. We koesterden (en koesteren) onze zittende ondernemers. Zij zijn belangrijke ambassadeurs voor onze stad. Daarnaast hebben we Hengelo als aantrekkelijke vestigingsplaats stevig in de markt gezet. De acquisitie is en was gericht op het aantrekken en behouden van bedrijven en ondernemers die een bijdrage leveren aan onze werkgelegenheid en die ons economisch profiel helpen versterken. En omdat de economie zich niets aantrekt van de gemeentegrenzen, werken wij bij deze opgave samen met onze regionale partners.

De ontwikkeling en transformatie van de binnenstad is van belang voor een vitale en aantrekkelijke stad met een goed vestigingsklimaat. De binnenstad biedt samen met onze bedrijventerreinen veel werkgelegenheid. Samen met onze partners werkten we verder aan het Actieplan voor een vitale Hengelose Binnenstad. En werd bijgedragen aan meer reuring in de stad en minder leegstand.

Relevante beleidsnota's

- Afspraken Regionale Bedrijventerreinen Programmering Twente 2023-2026
- [Horecavisie](#) (2017)
- [Detailhandelsvisie](#) (2012)
- [Kantorevisie](#) (2012)
- Twente Werkt (2014)
- [Werk maken van werk](#) (2017)
- [Nota grondbeleid](#) (2017)
- Grondprijzennotitie (2020)
- Integraal actieplan binnenstad (2017)
- Agenda voor Twente 2023-2027
- Visie Routenetwerken Twente (2022)
- Perspectief Vrijtijdseconomie Twente 2030 (2022)
- Regiodeal (2023-2028)
- Strategienota Twente Board 2022
- Herijking Citymarketing (2024)
- Retailanalyse (2021)

Verbonden partijen

Openbaar Lichaam Regionaal Bedrijven Terrein Twente (RBT)

Het RBT ontwikkelt, realiseert, exploiteert en beheert het bedrijventerrein XL, ten tijde van de vaststelling van deze regeling was de bruto grootte ongeveer 180 hectare.

Twente Board

De arbeidsmarkt is regionaal en vraagt samenwerking om vraag en aanbod op de arbeidsmarkt zo optimaal mogelijk in te richten en om het Twents economisch profiel te helpen versterken. De Twente Board, waarvan de Twente Board Development de uitvoerende organisatie is (voorheen Regio Twente), levert een belangrijke bijdrage aan de positionering van Twente als vooraanstaande technologische topregio, zowel landelijk als in Europa.

Ze faciliteert en versterkt de samenwerking in de regio. Niet alleen tussen de veertien gemeenten, maar ook tussen en met andere maatschappelijke sectoren en samenwerkingspartners van de gemeenten. De Agenda voor Twente en het Strategisch plan 2020-2025 van de Twente Board en wijze waarop daarin wordt samengewerkt, zijn daarbij richtinggevend.

Recreatieschap Twente

Het Recreatieschap Twente is een samenwerking van de 14 Twentse gemeenten met als doel het beheren en onderhouden van de drie Twentse recreatieparken, recreatieve routes en recreatieve fietspaden voor inwoners van Twente en toeristen.

Wat hebben we bereikt

3.1 Hengelo is economisch sterker en duurzamer met meer groei en meer banen

3.1.1 In 2024 kent Hengelo meer banen, ook voor eigen inwoners

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2022	Begroting 2023	Werkelijk 2023
Aantal werkzame personen in Hengelo (aantal)	52.100	51.425	52.100
Percentage van in Hengelo werkzame personen dat ook in Hengelo woont (%)	39%	37,5%	39%

3.1.2 In 2024 komt meer groei uit kennisintensieve en innovatieve industrie zoals de sector Hightech systemen en materialen

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2022	Begroting 2023	Werkelijk 2023
Aantal banen in Hengelo in de topsector HTSM (Hightech systemen en materialen) (aantal)	7.500	8.200	7.500

Wat hebben we daarvoor gedaan

3.1.1 Hengelo kent meer banen, ook voor eigen inwoners

In 2023 hebben we samen met de Twente Board en stakeholders in Twente gewerkt aan het versterken van het vestigingsklimaat voor bedrijven. In de huidige tijd van snelle kaveluitgifte is het zaak om zowel kwantitatief als kwalitatief voldoende ruimte te bieden. Hiervoor hebben we regionaal nieuwe afspraken gemaakt over de programmering van bedrijventerreinen. In het verleden stonden de programmeringsafspraken voornamelijk in het teken van het voorkomen van overaanbod aan nieuwe plannen. De hernieuwde programmeringsafspraken spelen juist in op de snelle kaveluitgifte, zijn flexibeler en bieden meer mogelijkheden. Bovendien zijn er stevige kwaliteitsambities op het gebied van duurzaamheid geformuleerd. Voor Hengelo is in een Economische Bouwsteen aangegeven wat de speerpunten van de Hengelose economie zijn en wat de lokale ruimtevraag naar bedrijvigheid is. Dit dient als input voor zowel de Omgevingsvisie Stedelijk Gebied als bij regionale economische vraagstukken.

In 2023 is er gestart met de uitwerking van het Omgevingsprogramma Toekomstbestendige Bedrijventerreinen (OTB). Met de invoering van de Omgevingswet en de ontwikkeling van de Omgevingsvisie Stedelijk Gebied is een integrale benadering van de ontwikkeling van de bedrijventerreinen noodzakelijk. De aanleiding voor de OTB is tweeledig. Enerzijds is er vanuit Economische zaken(EZ) een opgave om de Hengelose bedrijventerreinen te (her)ontwikkelen en revitaliseren (Investeringsgerichte Aanpak Bedrijventerreinen). Anderzijds ligt er vanuit duurzaamheid een grote opgave op de bedrijventerreinen om deze toekomstbestendig te maken, bijvoorbeeld op het gebied van energie en klimaatbestendigheid. Deze sporen vanuit zowel EZ als duurzaamheid komen samen in de OTB, de Investeringsgerichte Aanpak Bedrijventerreinen wordt gecontinueerd als onderdeel van de OTB. Het bovenliggend doel van het OTB is dat Hengelo tot de top drie groene technologische topregio's van Nederland gaat behoren.

In het kader van revitalisering is middels de projectgroep Timmersveld ook in 2023 verder gewerkt aan revitalisering van dit bedrijventerrein.

De Twentse routenetwerken dragen in belangrijke mate bij aan een aantrekkelijke en beleefbare woonomgeving voor bewoners en bezoekers en stellen het bedrijfsleven in staat economische waarde te creëren. Om deze recreatieve routes in zowel Hengelo als in de andere Twentse gemeenten in kwalitatieve en kwantitatieve zin op orde te houden, is er begin 2023 een nieuwe Visie Routenetwerken vastgesteld.

Het Recreatieschap Twente streeft naar een toekomstbestendig en breder gebruik van de drie Twentse recreatieparken, waar ook veel inwoners van Hengelo gebruik van maken. Er liggen kansen, door de parken voortdurend aantrekkelijker te maken voor het publiek en in te spelen op trends en ontwikkelingen in de toeristisch recreatieve sector. In 2023 is een Visie op de Twentse Recreatieparken opgesteld, welke inspeelt op deze kansen. Deze visie zal begin 2024 worden vastgesteld.

3.1.2. Meer groei komt uit kennisintensieve en innovatieve industrie zoals de sector Hightech systemen en materialen.

In 2022 is de nieuwe Agenda voor Twente (2023-2027) gepresenteerd, welke in samenwerking met overheid, ondernemers en onderwijs (de drie O's) is vormgegeven. De Agenda voor Twente is gericht op het 'later'. Het middel om te komen tot het samenwerken in een groene technologische topregio. In 2023 is een aanvraag voor de vierde tranche Regio Deal gehonoreerd met 25 miljoen euro en is het convenant Regio Deal met het Rijk gesloten. In deze aanvraag wordt vooral gekeken naar het 'nu', waarin we (met de brede welvaart) in het achterhoofd een aantal zaken zien waarin Twente moet verbeteren wil het doorgroeien naar de ambities gesteld in de Agenda voor Twente.

Net als de afgelopen jaren was ook 2023 een goed jaar qua verkoop van de bedrijfskavels. De ruim 3 hectare die verkocht is, is wel minder dan de afgelopen jaren, maar dat wordt veroorzaakt doordat er minder aanbod is (we raken uitverkocht). Gespecificeerd naar de bedrijventerreinen:

- Oosterveld: 1,4 hectare
- Westermaat Campus: -
- Kanaalzone: 0,7 hectare
- De Veldkamp: 1,3 hectare

Op het Gezondheidspark zijn geen gronden verkocht. Toch was het een positief jaar met 1 getekende verkoopovereenkomst en 2 optieovereenkomsten. Voor BXL was het wederom een goed jaar met de verkoop van 12,5 hectare. De verkoop van de bedrijfskavel aan het Walkatenplein is voorbereid.

Financieel

De grondexploitaties van de bedrijventerreinen laten per saldo een lichte verbetering zien. Daarnaast wordt op de recent vastgestelde grondexploitatie van het Walkatenplein een voordelig resultaat van 2,8 miljoen verwacht.

Risicoprofiel

Het risicoprofiel van de bedrijventerreinen is ongewijzigd gebleven.

Naar aanleiding van de succesvolle uitgifte is de schaarste op onze bedrijventerreinen toegenomen. Mogelijke oplossingsrichtingen zijn meegenomen in de eerder benoemde Economische Bouwsteen.

The Green Box is gevestigd op Campus Westermaat en beoogt een Europees technologie, ondernemers- en wetenschaps-campus te worden die zich toelegt op de ontwikkeling van haalbare en betaalbare oplossingen voor schone energie. The Green Box wordt de nieuwe thuisbasis voor startups, scale-ups, en onderzoeks- en ontwikkelingsgroepen die zich bezighouden met de transitie naar schone energie. Wij hebben de ontwikkeling van de Cleantech Campus The Green Box (Eaton terrein) middels een projectorganisatie verder gefaciliteerd.

Wat zijn we blijven doen

We zijn blijven werken aan de promotie van en de instroom in techniek (Techniepact, Twente goes Techno), de bevordering van innovatie en export samen met het WTC Twente, Novel-T (Kennispark Twente) High Tech Systems Park (Thales), Saxion en ROC van Twente (Hart van Zuid).

Met binnenstadpartners en ondernemers werken we aan het realiseren van een compact bruisend stadshart (met zo min mogelijk structurele leegstand), met onderscheidende aanloopgebieden om daarmee ook de economische aantrekkingskracht te vergroten. Dit hebben we gedaan door uitvoering te geven aan Integraal actieplan voor een vitale Hengelose Binnenstad en de Binnenstadsmonitor periodiek te actualiseren. Daarnaast zijn we blijven inzetten op acquisitie voor behoud, verplaatsing en aantrekken van ondernemers/ investeerders passend bij de gebiedsprofielen.

We blijven inzetten op het versterken van de groei van het lokale en regionale MKB en werken aan een sterke industriële sector. We promoten Hengelo als economische vestigingsplaats. Om Hengelo te promoten blijven wij het stadsverhaal van Hengelo met de bijbehorende kernwaarden (DNA), de positionering binnenstad/merkwaarden en het (economisch) aanbod van Hengelo of het nu gaat om de binnenstad, Hart van Zuid, de winkelgebieden, de bedrijventerreinen en de evenementen bekend maken bij verschillende doelgroepen (investeerders, ondernemers, bewoners en bezoekers). In dit kader wordt er gewerkt aan het herijken van de strategie citymarketing.

Wij subsidiëren Hengelo Promotie voor stadspromotie, evenementen en toeristische informatievoorziening. We koesteren onze zittende ondernemers. Zij zijn belangrijke ambassadeurs voor onze stad. We werken intensief samen met ondernemers en andere belanghebbenden uit Hengelo, de regio en op landelijk niveau. Concreet betekent dit dat we sterk blijven inzetten op het leggen en onderhouden van contacten met deze partijen.

Wij organiseren en sturen op een aantrekkelijke warenmarkt. De warenmarkt is in 2023 teruggekeerd naar haar vertrouwde plek op het hernieuwde marktplein.

Het college heeft nogmaals vanwege de beperkte ruimte besloten de Lambertuskermis in 2023 onder andere op de Deldenerstraat te houden. Opnieuw een geslaagde editie met circa 125.000 bezoekers. Voor de kermis in 2024 geldt dat de Deldenerstraat niet meer ingezet gaat worden als kermis-ruimte.

De volgende grondexploitaties zijn door het grondbedrijf gevoerd voor de bedrijventerreinen:

Walkatenplein: Op bedrijventerrein Westermaat ligt aan het Walkatenplein/Wifferinkweg een terrein van ca. 4,7 hectare (waarvan 3,7 hectare uitgeefbare grond) dat in eigendom is van de gemeente. Een groot deel van het terrein ligt al jaren braak, een ander deel wordt (tijdelijk) voor verschillende functies zoals opslag gebruikt. Het perceel heeft al de juiste bestemming met bijbehorende bebouwingmogelijkheden. Het is altijd de bedoeling geweest om deze kavel te ontwikkelen. Als gevolg van het afnemende aanbod aan bedrijfskavels in Hengelo is er gekeken naar de mogelijkheden tot verkoop van het gehele perceel. Op 20 december heeft de Raad de grondexploitatie vastgesteld (zaaknummer 3664545).

De Veldkamp: De Veldkamp is een samenwerking tussen de gemeenten Hengelo en Borne met als doel een bedrijventerrein te realiseren. Het bedrijventerrein heeft een bruto omvang van ca. 56,2 hectare. Hiervan is circa 28,9 hectare uitgeefbare grond. De bedrijfspercelen variëren van 800 m² tot 20.000 m² (geen verplichte minimale afname). Gezien de uitstekende locatie aan de A1 en de goede verbindingen is het terrein zeer geschikt voor bedrijven uit de sectoren distributie, opslag en transport. Binnen het bedrijventerrein mogen bedrijven tot en met milieucategorie 4.2 zich vestigen, wat het terrein onderscheidend maakt t.o.v. andere bedrijventerreinen. Met de uitgifte van 5 kavels in 2024 is de verwachte einddatum teruggebracht naar 2025. Het bedrijventerrein de Veldkamp zit in een afrondende fase en kan eind 2025 worden afgesloten.

Oosterveld: Het Oosterveld beslaat 22,1 hectare waarvan circa 15 hectare uitgeefbaar gebied bestaande uit 46 kavels. Alle kavels zijn verkocht en gepasseerd, op twee kavels na. Deze laatste twee kavels zijn al wel verkocht en worden (naar verwachting) in 2024 gepasseerd. Hierdoor loopt de totale uitgifte van kavels voor Oosterveld op zijn einde. Deze grondexploitatie zit daardoor in een afrondende fase en kan eind 2024 worden afgesloten.

Kanaalzone: Kanaalzone is onderdeel van Hart van Zuid en heeft een omvang van 9,6 hectare. Het totale uitgeefbaar oppervlak is 6,9 hectare verdeeld over tien kavels. Het projectdeel zit in een afrondende fase. Er zijn nog 2 kavels die naar verwachting in 2025 verkocht worden. Het bestemmingsplan voor de kavel aan de Kanaalzone West is afgerond en zal in 2024 in verkoop gaan. De andere kavel is verhuurd tot februari 2025 en zal daarna verkocht worden. Na de verkoop van deze laatste kavels, kan dit plandeel definitief afgerond worden.

Campus: Westermaat betreft een bedrijventerrein tussen de A1 en Europalaan. Het project bevindt zich aan het einde van de realisatiefase, de beheerfase. Het specifieke karakter van het project zorgt er voor dat de uitgifte conform de grondexploitaties veel tijd in beslag neemt. Het betreft een hoogwaardig bedrijventerrein met in totaal 17,7 hectare uitgeefbaar oppervlak. Er zijn nog 16 kavels uit te geven, waarvan 2 in optie.

Wat heeft het gekost

3 Economie	Begroting 2023 primitief	Begroting 2023 gewijzigd	Rekening 2023	Vershil
Baten	-	-	-	-
Lasten	388	260	356	-96
3.1 Economische ontwikkeling	-388	-260	-356	-96
Baten	3.910	7.779	2.812	-4.967
Lasten	4.028	7.905	2.975	4.930
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-118	-126	-163	-37
Baten	446	416	320	-96
Lasten	622	626	499	127
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-176	-210	-179	31
Baten	286	401	406	5
Lasten	798	757	810	-53
3.4 Economische promotie	-512	-356	-404	-48
Saldo 3 Economie	-1.194	-952	-1.102	-150

Financiële toelichting

3.1 Economische ontwikkeling (€ 96.000 nadeel)

Wij hebben op dit taakveld meer uitgegeven aan inhuur van personeel (nadeel € 65.000). Daarnaast zien we ook een overschrijding van de loonkosten. De bijstelling die we gedurende het jaar hebben gedaan komt voort uit een lagere bijdrage aan de ontmantelde Regio Twente. Voor een nadere analyse wordt verwezen naar programma 9.

3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur (€ 37.000 nadeel)

Voor ontwikkeling van de bedrijventerreinen wordt verwezen naar paragraaf grondbeleid en naar de herzieningen grondexploitaties per 1 januari 2024.

3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen (€ 31.000 voordeel)

Wij hebben in 2023 een lagere BIZ (Bedrijven investeringszone) bijdrage van ondernemers ontvangen dan begroot (nadeel € 75.000). Echter betekent dit ook dat wij een lagere bijdrage hebben doorbeschikt voor de BIZ dan begroot.

3.4 Economische promotie (€ 48.000 nadeel)

Vanwege de bijdrage voor de Regionale Stedelijke Investeringsagenda hebben wij hogere lasten dan begroot. De lasten zijn namelijk begroot in programma 8. Verdere toelichting van de strategische agenda staat in hoofdstuk 5.1 Hengelo in verbinding.